

על היסטוריה וסיפורים נעלמים

נטע גולן

הישראלית של שנות ה-2000 לבין המורשת התרבותית של קהילות ישראל בעולם של אתמול; מפעל חשוב ביותר הן בשל הלמידה על מורשת העבר של הקהילות השונות והן בשל היותו עוד נדבך בחיזוק הזהות היהודית והקשר עם יהודי התפוצות.

דבורה מן, העומדת בראש המרכז, עסקה שנים רבות בחקר השואה במרכז ללימודי שואה בברוקלין, ניו יורק ובמרכז ללימודי השואה במכללה ירושלים, בו ניהלה את הפרויקטים החינוכיים.

"מתוך עיסוק בנושא השואה ובחורבן הקהילות", היא מספרת, "התגבשה אצלי ההכרה כי לימוד על קהילות ישראל בטרם שואה - מזרח ומערב - חשוב ביותר, הן כדי להבין את עוצמת האובדן והן כדי להתחבר לשורשים. כך נולד הרעיון לפתח מרכז הפותח אשנבים לתרבות היהודית כפי שהתפתחה בקהילות השונות, מחזק את הקשר לעם היהודי בתפוצות ומעשיר את זהותנו היהודית כאן בארץ. המרכז מקיים סמינרים, ימי עיון ושבתות עיון בנושא העם היהודי בארץ ובתפוצות, הזיקה לארץ ישראל, סיפורן של הקהילות השונות - ומציע סיורים בלוי אקדמי ובאווירה תורנית, בעקבות הקהילות.

"המסעות שאנו מקיימים בעקבות הקהילות מתמקדים בחיים היהודיים", מוסיפה מן, "הציבור מתעניין הן בשורשים והן בקורות עם ישראל בקהילות אחרות ובתוך כך גם פונים אלי אנשים בבקשה

לאתר עבורם מקומות או לברר פרטים בהיסטוריה המשפחתית שלהם, וכך נוצרת גם שליחות חשובה - משום שבחלק מהמקרים הופך הבירור האישי למחקר חשוב שיכול לתרום לא רק לאדם הפרטי ולמשפחתו, אלא לידע של כולנו".

כך, למשל, מארגן המרכז בקיץ הקרוב מסע לסנט פטרסבורג ומוסקבה בעקבות העולם היהודי ברוסיה. לפרטים על פעילויות המרכז: דבורה מן mdvora@013.net / או בגוגל: wjcc בעקבות קהילות ישראל 054-8482018

"נעלה לארצנו בשיר זמרה, ברוח והדרה" - עליית יהודי תימן למושבה זכרון יעקב.

"פיונס - סיפור מופלא על עיירה בדרום צרפת כמייצג את סיפורה של קהילת יהודי צרפת".

"מארץ הולדת לארץ מולדת" - על העליות מרומניה, תימן ומרוקו לארץ ישראל".

אלו מקצת מן הנושאים שהועלו במסגרת ערבי עיון שמקיים המרכז להעמקת הזהות היהודית בעקבות קהילות ישראל. ידוע ומוכר סיפור ההתעוררות של צאצאי האנוסים בפורטוגל - ה'מורנוס' שעד היום מקיימים מנהגים יהודיים שונים. אולם האם שמעתם על האברהמיסטים בטרנסילבניה?

זהו אחד הסיפורים המרתקים בקורות התנועות הדתיות חברתיות. זהו סיפורה צמיחתה של תנועת ההתייחדות משלהי המאה ה-16 ועד לאחר השואה. רוב פעילי תנועת ההתייחדות היו בני שבט ה"סאקאיים" שנחשבו לצאצאי הכוזרים.

הם נחשבו בעיני הנוצרים לאברהמיסטים. "מתייחדים" כמו המורנוס, קיימו בהחבא את רוב

מצוות התורה. ובסוף גם היו כאלו שהתגיירו. חלקם נעצרו על ידי ההונגרים, עושי דברם של הגרמנים הנאצים, הובאו לגיטאות, שולחו לאושוויץ ושם הומתו רובם. המעטים ששחררו עלו למדינת ישראל, וחיים בה כיהודים נאמנים. פרשייה מופלאה זו היא אחת מיני רבות שבה עוסק "המרכז להעמקת הזהות היהודית - בעקבות קהילות ישראל", הן בימי העיון והן במסעות למקומות השונים.

זהו מרכז תרבותי- חינוכי חשוב שמחבר בין המציאות

"הציבור מתעניין הן בשורשים והן בקורות עם ישראל בקהילות אחרות. אנשים גם פונים אלי בבקשה לברר עבורם פרטים בהיסטוריה המשפחתית"

